

Nr 208.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare anslag för uppehållande av verksamheten under år 1921 vid statens småskoleseminarium i Hagaström; given Stockholms slott den 4 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

B. J:son Bergqvist.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern von SYDOW, ministern för utrikes ärenden greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Bergqvist anförde härefter:
Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 175 häft. (Nr 208.)

Ytterligare
anslag för
uppehållande
av verksam-
heten under
år 1921 vid
statens små-
skolesemina-
rium i Haga-
ström.

I anledning av Kungl. Maj:ts framställning i ämnet samt en inom riksdagen väckt motion beslöt 1920 års riksdag att *dels* antaga av seminarieföreståndaren J. Wockatz gjort erbjudande om överlämnande till staten på vissa i skrivelser den 26 april 1919 och den 11 oktober samma år närmare angivna villkor av det utav honom grundade seminariet i Hagaström, omfattande skolhusbyggnad, föreståndarbostad, uthusbyggnader och skolträdgård m. m. jämte tillhörande inventarier och undervisningsmateriell, *dels* för uppehållande av seminariets verksamhet under år 1921 anvisa på extra stat för år 1921 ett reservationsanslag av 31,000 kronor.

Genom beslut den 22 juni 1920 ställde Kungl. Maj:t omförmälda anslag till skolöverstyrelsens förfogande för därmed avsett ändamål, och den 31 december 1920 utfärdade Kungl. Maj:t närmare föreskrifter rörande seminariets i Hagaström organisation, verksamhet och ledning att gälla tillsvidare under år 1921.

Nu har skolöverstyrelsen i skrivelse den 28 februari 1921 gjort framställning angående beviljande av ett tilläggsanslag å 4,400 kronor för upprätthållande under nämnda år av verksamheten vid ifrågavarande seminarium och till stöd för denna framställning anfört bland annat:

På grund av de bemyndiganden, överstyrelsen erhållit i fråga om statens småskoleseminarium i Hagaström, har överstyrelsen uppgjort stat för seminariet för år 1921. Denna stat har uppgjorts med ledning av *dels* propositionen nr 381 till 1920 års riksdag, *dels* vid inspektion av seminariet inhämtade upplysningar ävensom sedermera från seminariets rektor infordrade uppgifter. Det har emellertid vid beräkning av de för seminarieverksamhetens bedrivande under år 1921 nödvändiga utgifterna visat sig, att det av riksdagen beviljade anslaget bliver för ändamålet otillräckligt. Detta gäller särskilt den för vårterminen beräknade budgeten. Därest någon mindre ökning i utgifterna även för höstterminen, särskilt i fråga om timlärare samt trädgårdens underhåll och skötsel, bliver erforderlig, synes häremot svarande kompensation utan anslagsförhöjning kunna vinnas genom något större ersättning för de upplättna lärarbostäderna än den beräknade.

Vid fördelning av det tillgängliga anslaget på förra halvåret och senare halvåret, med iakttagande av att de beräknade lärarlönerna utgå efter lästid och sålunda med större del under vårterminen, kommer på förra halvåret ett belopp av 16,570 kronor 52 öre och på senare halvåret 14,429 kronor 48 öre. Såsom framgår av bifogat statförslag, uppgå de sammanlagda erforderliga kostnaderna för förra halvåret till 20,993 kronor 40 öre, vilket belopp med 4,422 kronor 88 öre överstiger de tidigare beräknade utgifterna. Kostnadsökningen i det hela är orsakad *dels* av någon ökning i utgifterna för bränsle, som till största delen kon-

trakterats redan under föregående hösttermin, dels därav att i den ursprungliga kostnadsberäkningen icke upptagits något belopp för trädgårdens underhåll och skötsel, dels och framför allt av den grund, att läraravlöningarna under vårterminen måste upptagas till ett större belopp än som ursprungligen beräknats och som sedermera kommer att utgå, när från och med nästa läsårs början organisationen såväl vid själva seminariet som i övningsskolan kan genomföras i full överensstämmelse med vad i sådant avseende blivit bestämt.

Överstyrelsen får till belysning av nu berörda förhållanden under övergångstiden erinra därom, att Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 381 föreslog, att staten skulle övertaga seminariet i Hagaström först med höstterminen 1921. Emellertid beslöt riksdagen, att övertagandet skulle ske redan den 1 januari 1921, sålunda mitt i ett läsår, för vilket organisation och undervisningsplan faststälts och erforderliga lärarkrafter förordnats, utan att staten därpå kunnat öva något inflytande. Den sålunda för läsåret gällande undervisningsplanen upptager bland annat ett stort antal timlärartimmar, utöver det antal lärarkrafter med full tjänstgöring, som normalt bör vid seminariet förekomma. Det torde ligga i öppen dag, att ett sönderbrytande mitt i pågående läsår av den under höstterminen följda ordningen skulle ha åstadkommit stora olägenheter icke mindre för lärarinneutbildningen vid seminariet, särskilt den nuvarande avgångsklassen, än för de anställda lärarna och för Valbo kommun, av vars folkskoleväsen den nuvarande 7-klassiga övningsskolan vid seminariet utgör en integrerande del. Överstyrelsen yttrade redan i sitt utlåtande angående statens småskoleseminarier den 9 december 1920 rörande denna sak, att det syntes önskvärt, att verksamheten vid seminariet i Hagaström finge under vårterminen 1921 fortgå under samma ledning, med i huvudsak samma lärarkrafter och efter samma arbetsplan som under dåvarande hösttermin, samt att det kunde anses lämpligt att, sedan rektor Wockatz med vårterminen 1921 lämnat ledningen av seminariet, en blivande ny rektor finge tillfälle att taga behörig befattning med den omorganisation av seminariet, som i viss mån torde bli erforderlig.

Den brist i staten för seminariet i Hagaström för år 1921, som på ovan anförda skäl måste beräknas med utgångspunkt från det redan av riksdagen beviljade anslaget, belöper sig sålunda till i avrundat tal 4,400 kronor.

Vid skrivelsen var fogat det åberopade statförslaget, vilket hade följande utseende:

Seminarieret i Hagaström	Av Kungl. Maj:t anvisat belopp			Erforderligt belopp för v. t. 1921
	beräknat		Summa för år 1921	
	för v. t. 1921	för h. t. 1921		
till arvode åt rektor	2,425: 64	1,874: 36	4,300: —	2,425: 64
» » » en e. o. lärare, manlig . .	1,861: 54	1,438: 46	3,300: —	1,861: 54
» » » tre » » , kvinnliga	4,569: 24	3,530: 76	8,100: —	4,569: 24
» » för timlärartimmar	564: 10	435: 90	1,000: —	3,286: 98
» » åt sjukvikarie	250: —	250: —	500: —	250: —
» » » bibliotekarien	75: —	75: —	150: —	75: —
» » » läkaren	200: —	200: —	400: —	200: —
» avlöning åt vaktmästare	600: —	600: —	1,200: —	600: —
» undervisningsmateriell och böcker . .	400: —	400: —	800: —	400: —
« uppvärmning, lyse och renhållning m. m.	2,000: —	2,000: —	4,000: —	3,500: —
» tryckningskostnader, inventarier m. m.	387: 50	387: 50	775: —	387: 50
» trädgårdens underhåll och skötsel . .	—	—	—	200: —
	13,333: 02	11,191: 98	24,525: —	17,755: 90
» ränta åt rektor J. Wockatz	1,337: 50	1,337: 50	2,675: —	1,337: 50
» elevstipendier	2,500: —	2,500: —	5,000: —	2,500: —
	17,170: 52	15,029: 48	32,200: —	21,593: 40
Avdrag för lärarbostäder med värme . .	600: —	600: —	1,200: —	600: —
	16,570: 52	14,429: 48	31,000: —	20,993: 40

Departementschefen.

Såsom skolöverstyrelsen erinrat, hade Kungl. Maj:t i sin proposition till 1920 års riksdag, nr 381, angående statens småskoleseminarier förutsatt, att staten icke skulle övertaga seminariet i Hagaström tidigare än den 1 juli 1921. I överensstämmelse därmed hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppehållande av seminariets verksamhet under höstterminen 1921 anvisa på extra stat för nämnda år ett reservationsanslag av 15,500 kronor. När riksdagen sedermera på grund av en inom riksdagen väckt motion beslöt, att staten skulle övertaga seminariet redan den 1 januari 1921, beviljade riksdagen ett anslag för nämnda år av endast 31,000 kronor, vilket årsbelopp av skolöverstyrelsen beräknats såsom tillräckligt, efter det den av överstyrelsen föreslagna omorganisationen av seminariet ägt rum.

Denna omorganisation har emellertid icke lämpligen kunnat verk-

ställas mitt under pågående läsår. Under innevarande vårtermin har seminariet därför måst fortfarande drivas i enlighet med den gamla organisationen och den år 1920 uppgjorda planen, vilken medfört drygare kostnader för sagda vårtermin, än som av riksdagen beräknats. Av skolöverstyrelsens redogörelse framgår, att de ökade kostnaderna falla på tre poster, nämligen timlärare, värme, lyse och renhållning m. m. samt trädgårdens underhåll och skötsel. Då dessa ökade kostnader på grund av riksdagens beslut om tidpunkten för statens övertagande av seminariet äro ofrånkomliga, synes mig nödvändigt, att framställning göres till riksdagen angående medel för deras täckande. Det härför erforderliga beloppet, 4,400 kronor, bör enligt min mening äskas såsom förslagsanslag, högst, å tilläggsstat för år 1921. Medel för ändamålet hava visserligen icke reserverats i propositionen nr 2 angående tilläggsstat till rikstaten för år 1921 men torde få anses vara tillgängliga därigenom, att i nämnda proposition under åttonde huvudtiteln, punkten 65, beräknats ett reservationsanslag å 50,000 kronor till inredning och möblering av de nya byggnaderna för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte, av vilket belopp enligt Kungl. Maj:ts den 25 februari 1921 till riksdagen avlåtna proposition i ämnet endast 30,000 kronor behöva tagas i anspråk.

På grund av det anförda hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att till förstärkande av det på extra stat för år 1921 uppförda reservationsanslaget å 31,000 kronor för uppehållande av verksamheten vid statens småskoleseminarium i Hageström anvisa på *tilläggsstat* för nämnda år ett förslagsanslag, högst 4,400 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Florén.